

یادداشت سیاست‌گذاری اقتصاد و توسعه کشاورزی و روستایی

سال ۶ / شماره ۸۴ / ۱۴۰۴

۱۳ / ۰۳ / ۱۴۰۴

مطالب این شماره

تحلیل تورم خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات در
اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۴..... ۲

تهیه و تحلیل: کتابون شمشادی

این موسسه با کمال احترام و سپاس، پذیرای نظرات ارزشمند خوانندگان
این اثر می‌باشد

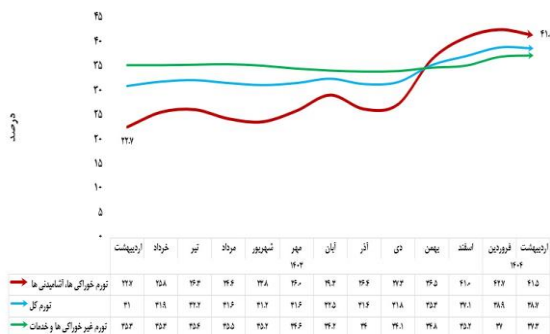
تلفن: ۴۲۹۱۶۰۰۰ نمابر: ۸۸۹۶۶۶۰ کدپستی: ۳۷۳۱۳-۱۵۹۸۶

E-mail: aperi@agri-peri.ac.ir
<https://www.agri-peri.ac.ir>

ماخذ: مرکز آمار ایران

روند کاهشی نرخ تورم نقطه‌ای خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات نیز تداوم یافت و از ۴۲.۶ درصد در فروردین ماه به ۴۱.۵ درصد در اردیبهشت ماه (۱.۱- واحد درصد) رسید. به بیانی دیگر، خانوارهای کل کشور در اردیبهشت‌ماه سال جاری ۴۱.۵ درصد بیشتر از اردیبهشت سال گذشته، برای تهیه مواد غذایی هزینه پرداخت نموده‌اند که نسبت به فروردین‌ماه روندی کاهشی داشته است. در ماه گذشته، نرخ تورم نقطه‌ای مواد غذایی در خانوارهای شهری و روستایی نیز روندی افزایشی داشته و شدت افزایش در خانوارهای روستایی بیشتر از خانوارهای شهری بوده است.

نرخ تورم نقطه‌ای (۱۴۰۰=۱۰۰)

نمودار (۲): روند تورم نقطه‌ای کل، خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها و غیر خوراکی‌ها و خدمات (۱۴۰۰=۱۰۰)

ماخذ: مرکز آمار ایران

در اردیبهشت‌ماه نرخ تورم سالانه خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات روندی افزایشی داشته و با افزایش ۱.۶ واحد درصد به ۳۱.۲ درصد رسیده است. اما در دوره زمانی فروردین ۱۴۰۳ الی فروردین ۱۴۰۴، نرخ تورم مواد غذایی روندی نزولی را طی کرده و از ۳۳.۶ درصد به ۳۱.۳ درصد تقلیل یافته است (نمودار ۳). در اردیبهشت‌ماه، علاوه بر اینکه شدت افزایش تورم مواد غذایی در خانوارهای روستایی بیشتر از خانوارهای شهری بوده؛ سطح تورم مواد غذایی نیز بالاتر از خانوارهای شهری گزارش شده است.

نرخ تورم سالانه (۱۴۰۰=۱۰۰)

نمودار (۳): روند تورم سالانه تورم کل، خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها و غیر خوراکی‌ها و خدمات (۱۴۰۰=۱۰۰)

ماخذ: مرکز آمار ایران

عنوان: تحلیل تورم خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات در اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۴

تهیه و تحلیل: کتابون شمادی

کد: BR-2-14040313-(07)

خلاصه مدیریتی:

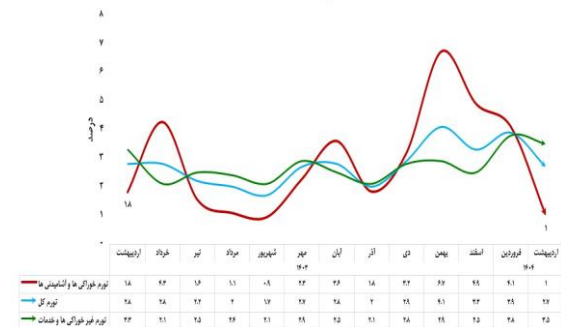
بر اساس گزارش مرکز آمار ایران، تغییرات شاخص قیمت مصرف‌کننده در اردیبهشت‌ماه سال ۱۴۰۴ به شرح جدول زیر می‌باشد که تورم ماهیانه و نقطه‌ای در گروه‌های مختلف روندی کاهشی داشته است.

شاخص	تورم ماهیانه	تورم نقطه‌ای	تورم سالانه
تورم کل	۳.۹	۳۸.۹	۳۳.۲
تورم خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات	۴.۲	۴۲.۶	۳۹.۶
تورم خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات خانوار روستایی	۴.۵	۴۵	۳۹.۷
تورم خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات خانوار شهری	۴.۱	۴۲	۳۹.۶
تورم خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها	۴.۱	۴۲.۷	۳۹.۶
تورم خوراکی‌ها	۴.۱	۴۲.۳	۳۹.۵
تورم غیر خوراکی‌ها و خدمات	۳.۸	۳۷	۳۵.۱

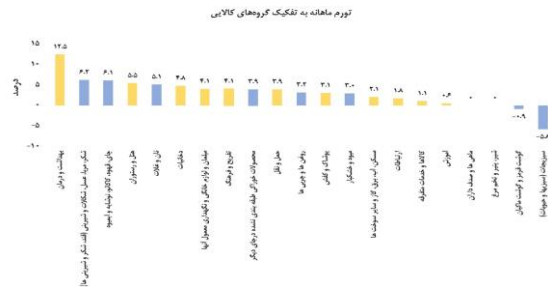
تجزیه و تحلیل:

در اردیبهشت‌ماه روند کاهشی نرخ تورم ماهیانه خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات که از اسفندماه آغاز شده بود، تداوم یافت و با کاهش ۳.۱ واحد درصد به ۱.۱ درصد تقلیل یافت؛ که نسبت به تورم غیر خوراکی‌ها و تورم کل کاهش بیشتری داشته است. نرخ تورم خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات در خانوارهای شهری و روستایی نیز روندی کاهشی داشته و شدت کاهش تورم مواد غذایی در خانوارهای روستایی بیشتر از خانوارهای شهری بوده است. تورم خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها نیز که در فروردین ماه ۴.۱ گزارش شده بود، در اردیبهشت‌ماه به ۱ درصد تقلیل یافته است.

نرخ تورم ماهانه (۱۴۰۰=۱۰۰)

نمودار (۱): روند ماهیانه تورم کل، خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها و غیر خوراکی‌ها و خدمات (۱۴۰۰=۱۰۰)

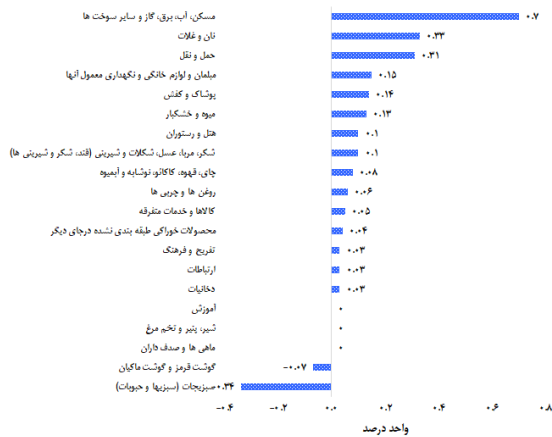

نمودار (۵): تورم ماهیانه به تفکیک گروه‌های کالایی

ماخذ: مرکز آمار ایران

نکته قابل تامل آن است که کالاهای مختلف به یک اندازه بر روی تورم کل تاثیر ندارند و با توجه به ضریب اهمیت آن متفاوت هستند. بر اساس گزارش مرکز آمار ایران، سهم خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات در تورم اردیبهشت‌ماه ۰.۳۷ واحد درصد بوده که نسبت به فروردین‌ماه روندی کاهشی داشته است. سهم کالاهای غیر خوراکی و خدمات نیز در تورم کل ۲.۲۳ واحد درصد بوده است. در میان گروه‌های کالایی همچنان گروه مسکن، آب، برق، گاز و سایر سوخت‌ها، گروه‌های کالایی بیشترین سهم را در افزایش تورم کل داشته است (۰.۷ واحد درصد). پس از آن گروه نان و غلات (۰.۳۳ واحد درصد) در رتبه دوم قرار داشته است (نمودار ۶).

سهم گروه‌های کالایی در تورم کل (ماهانه)

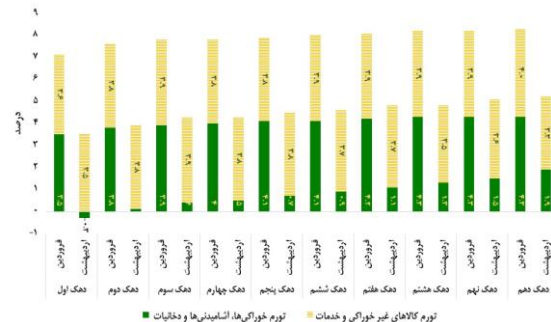
نمودار (۶): سهم گروه‌های کالایی در تورم کل (ماهانه)

ماخذ: مرکز آمار ایران

بررسی روند تورم ماهانه مواد غذایی به تفکیک استان نشان می‌دهد که در اردیبهشت‌ماه، استان سمنان با تورم ۳.۱ درصد، بالاترین نرخ تورم ماهیانه و استان بوشهر با تورم -۰.۶ درصد

در اردیبهشت‌ماه نرخ تورم خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات در تمامی دهک‌های هزینه‌ای دارای روندی کاهشی بوده و نرخ کاهش آن به طور میانگین ۳.۲۴ واحد درصد بوده است. در این‌ماه، شدت کاهش تورم مواد غذایی در دهک‌های پایین هزینه‌ای (اول تا سوم) بیشتر از سایر دهک‌ها بوده است. بطوریکه، تورم مواد غذایی در دهک اول ۰.۳- درصد گزارش شده است. تداوم سیاست‌ها و اقدامات حمایتی به منظور تأمین کالاهای اساسی و مورد نیاز اقشار آسیب‌پذیر جامعه و حفظ ثبات نسبی در بازار می‌تواند تا حدودی شرایط دسترسی اقتصادی آنان به تامین مواد غذایی را بهبود بخشد. شایان ذکر است که منفی شدن تورم در دهک اول هزینه‌ای می‌تواند هشدار به منظور کاهش تقاضای مؤثر این گروه از جامعه باشد که همانطور که پیشتر بیان شد، اقدامات حمایتی (مانند کالا برگ یا سبد کالا) می‌تواند در کوتاه مدت بخشی از کاهش تقاضا را جبران نماید.

مقایسه تورم خوراکی‌ها و کالاهای غیر خوراکی و خدمات به تفکیک دهک‌های هزینه‌ای

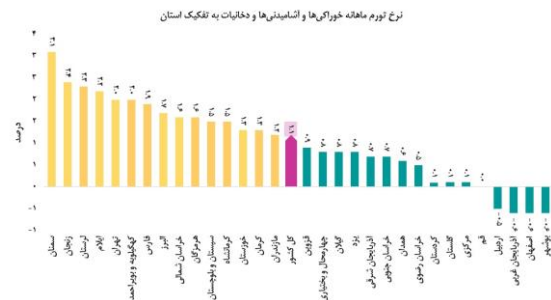
نمودار (۷): مقایسه تورم ماهیانه خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات و تورم کالاهای غیر خوراکی و خدمات به تفکیک دهک‌های هزینه‌ای

ماخذ: مرکز آمار ایران

در میان گروه‌های کالایی، بیشترین تورم ماهیانه مربوط به گروه بهداشت و درمان بوده و پس از آن گروه قند، شکر و شیرینی‌ها با ۶.۲ درصد قرار داشته است. با توجه به مصوبه ستاد اقتصادی دولت در خصوص افزایش قیمت شکر^۱، تورم این گروه کالایی بیشترین تورم را در میان خوراکی‌ها داشته است. اما با کاهش قیمت گوشت مرغ و ثبات نسبی در گوشت قرمز و همچنین کاهش قیمت سیب‌زمینی و به‌ویژه پیاز، تورم گروه کالایی گوشت قرمز و گوشت ماکیان و سبزیجات در اردیبهشت‌ماه به ترتیب ۰.۹- درصد و ۵.۸- بوده است.

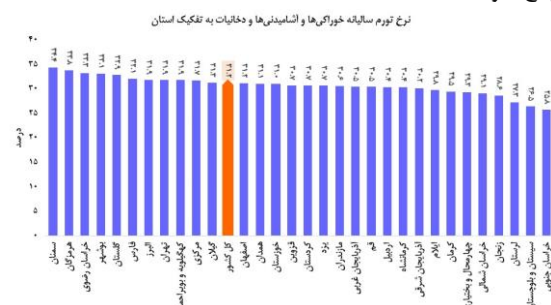
^۱ بر اساس مصوبه ستاد اقتصادی دولت قیمت شکر تولید داخل درب کارخانه به ازای هر کیلوگرم ۴۶۳۰۰ تومان و قیمت مصرف کننده ۵۹۰۰۰ تومان تعیین شده است.

کمترین تورم ماهانه را در میان استان‌های کشور را داشته‌اند. همچنین تورم مواد غذایی در تمامی استان‌های کشور دارای روندی کاهشی بوده که بیشترین کاهش نیز در استان بوشهر (۷.۸- واحد درصد) و کمترین کاهش نیز در استان سمنان (۰.۳- واحد درصد) بوده است.

نمودار (۷): تورم ماهیانه خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها و دخانیات به تفکیک استان در اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۴
ماخذ: مرکز آمار ایران

در اردیبهشت‌ماه، استان سمنان با تورم سالانه ۳۴.۴ درصد دارای بالاترین تورم و استان خراسان جنوبی با تورم ۲۵.۸ درصد دارای کمترین تورم سالانه مواد غذایی در میان استان‌های کشور بوده‌اند. همچنین در اردیبهشت‌ماه، نرخ تورم مواد غذایی در تمامی استان‌های کشور دارای روند افزایشی بوده که همچون ماه گذشته، استان سیستان و بلوچستان دارای بیشترین افزایش (۲۶ واحد درصد) و استان خراسان جنوبی دارای کمترین افزایش (۰.۱ واحد درصد) بوده‌اند. توجه به پراکنش تورم در میان استان‌های کشور و همچنین شدت کاهش آن می‌تواند در اجرای موفق سیاست‌ها و اقدامات حمایتی و اصابت به جامعه هدف متمر ثمر واقع شود.

نمودار (۸): تورم سالانه خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات به تفکیک استان در ۱۲ ماه منتهی به اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۴
ماخذ: مرکز آمار ایران

توصیه‌های سیاستی:

کاهش تورم، به‌ویژه در بخش مواد غذایی، نیازمند یک رویکرد جامع و چندجانبه است که نیازمند تعامل دستگاه‌های مختلف و

ذیربط می‌باشد. علاوه براین، شرایط اقتصادی و متغیرهای کلان اقتصادی از جمله نرخ ارز، از عوامل موثر بر شکل‌گیری انتظارات تورمی و افزایش تورم مواد غذایی می‌باشند. لذا، پیشنهادات زیر به منظور کاهش نرخ تورم مواد غذایی پیشنهاد می‌شود:

۱. کنترل نرخ ارز و ایجاد ثبات ارزی به منظور جلوگیری از تشدید انتظارات تورمی.

۲. استفاده از سیاست‌های پولی و مالی مناسب: اتخاذ سیاست‌های مناسب در زمینه نرخ بهره و کنترل نقدینگی می‌تواند به ثبات قیمت‌ها کمک کند.

۳. سرمایه‌گذاری در تحقیق و توسعه با هدف بهبود روش‌های کشت و تولید محصولات کشاورزی

۴. حمایت از تولید داخلی: افزایش حمایت از کشاورزان و تولیدکنندگان مواد غذایی می‌تواند به افزایش عرضه و کاهش قیمت‌ها کمک کند. این حمایت می‌تواند شامل تسهیلات مالی، حمایت‌های بیمه‌ای، آموزش‌های تخصصی و تأمین تجهیزات کشاورزی باشد.

۵. جهت‌دهی یارانه‌های تولیدی در قالب پوشش‌های فراگیر بیمه‌ای در محصولات اساسی و راهبردی

۶. برآورد دقیقی از نیاز داخلی با توجه به جمعیت کشور و در نظر گرفتن حضور اتباع، تولید داخلی (با توجه به شرایط اقلیمی) می‌تواند در برآورد نیاز به واردات کالاهای اساسی کمک کرده و از کاهش عرضه و افزایش قیمت جلوگیری نمود.

۷. تقویت زنجیره تأمین: بهبود زنجیره تأمین مواد غذایی، از تولیدکننده تا مصرف‌کننده، می‌تواند به کاهش هزینه‌ها و افزایش دسترسی به محصولات با قیمت مناسب کمک کند.

۸. آموزش و فرهنگ‌سازی: افزایش آگاهی مردم نسبت به مدیریت بهتر منابع غذایی، به‌ویژه در مصرف خانگی، می‌تواند به کاهش تقاضای کاذب و در نتیجه کاهش قیمت‌ها کمک کند.

۹. توسعه زیرساخت‌ها: سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های حمل و نقل و ذخیره‌سازی به بهبود دسترسی به بازارها و کاهش هدررفت محصولات غذایی کمک کند.

منابع:

۱. مرکز آمار ایران

۲. گمرک ج.ا.

تهران - بلوار کریمخان زند - انتهای خیابان شهید عضدی (آبان) جنوبی - خیابان رودسر - پلاک ۵

تلفن: ۴۲۹۱۶۰۰۰ نمابر: ۸۸۹۶۶۶۰ کدپستی: ۳۷۳۱۳-۱۵۹۸۶

E-mail: aperi@agri-peri.ac.ir

ECE: ece.aperi@agri-peri.ac.ir

<https://www.agri-peri.ac.ir>